

**สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอชไอวี เอดส์ และเพศสภาพในสถานศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖**

๑. ความเป็นมา

การแพร่ระบาดของเอชไอวีในประเทศไทย ดำเนินมาเป็นระยะเวลานานกว่า ๓๕ ปี นับตั้งแต่พบผู้ป่วยเอดส์ที่เป็นชาวไทยรายแรกของประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยผ่านช่วงการระบาดสูงสุดในช่วงทศวรรษ พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๔๐ และเริ่มลดลงในปัจจุบัน แต่การติดเชื้อเอชไอวียังคงสูงอยู่ในกลุ่มประชากรหลัก ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง พนักงานบริการ ผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีด และประชากรที่มีภาวะเปราะบาง ได้แก่ คู่ของประชากรหลักและผู้ติดเชื้อเอชไอวี ประชากรข้ามชาติที่มีภาวะเสี่ยงสูง และผู้ต้องขัง จากการคาดประมาณโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ Spectrum-AEM (๒๒ เมษายน ๒๕๖๕) คาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยมีจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ยังมีชีวิตอยู่ทั้งสิ้น ๕๒๐,๓๔๕ คน มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากเอดส์ ๙,๓๒๒ คน และมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ๖,๔๘๕ คน

สำหรับสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของประเทศไทย ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยภาพรวมอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ๕ โรคหลักมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จำแนกรายโรค พบว่า โรคซิฟิลิสเป็นโรคที่ได้รับรายงานเข้ามาในระบบเฝ้าระวังโรค ๕๐๖ มากที่สุด รองลงมาคือ โรคหนองใน โรคหนองในเทียม โรคแผลริมอ่อน และกามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง ตามลำดับ โดยโรคซิฟิลิสมีอัตราป่วยสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจาก ๗.๖ รายต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๑๕.๗ รายต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๖๔ และพบอัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มอายุ ๑๕-๒๔ ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๒๕-๓๔ ปี และกลุ่มอายุ ๓๕-๔๔ ปี นอกจากนี้ ยังพบแนวโน้มการเกิดโรคซิฟิลิสแต่กำเนิดสูงขึ้นจาก ๒๕.๒ รายต่อเด็กเกิดมีชีวิตแสนคนในปี ๒๕๖๑ เป็น ๕๑.๒ รายต่อเด็กเกิดมีชีวิตแสนคนในปี ๒๕๖๓ สำหรับโรคหนองในมีแนวโน้มของอัตราป่วยลดลงจากอัตราป่วย ๑๕.๘ รายต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๙.๒ รายต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๖๔ สำหรับโรคหนองในเทียม โรคแผลริมอ่อน และกามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง มีแนวโน้มของอัตราป่วยไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อย่างไรก็ตามอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ๕ โรคหลักเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จโดยอ้อม (Proxy indicator) ของการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ หากสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มสูงขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การติดเชื้อเอชไอวีของประเทศไทยที่สูงขึ้นได้

นอกจากนั้นข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมบริบททางสังคม สถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการและการดำเนินงานด้านเอชไอวี โดยในปี ๒๕๖๓ พบว่าประชาชนยังมีทัศนคติเชิงลบในการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี อยู่ที่ร้อยละ ๔๘.๖ ซึ่งลดลงจากร้อยละ ๕๘.๖ ในปี ๒๕๕๗ และจากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพ ปี ๒๕๖๔ พบว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๙.๙ มีประสบการณ์ถูกตีตราและเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวีในสถานบริการสุขภาพ เคยตัดสินใจไม่ไปโรงพยาบาลเนื่องจากตีตราตนเอง ร้อยละ ๕๐.๒ พบว่าบุคลากรในสถานบริการสุขภาพมีทัศนคติการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๗๐ และสังเกตเห็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๒๒.๗ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงต้องดำเนินงานที่เข้มข้น

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการยุติปัญหาเอดส์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ โดยไม่มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ไม่มีการเสียชีวิตจากเอดส์ ไม่มีการตั้งข้อรังเกียจและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ (๑) และ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์จึงกำหนดนโยบายการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการรับสมัคร การคัดเลือก และการเรียนหรือศึกษาต่อในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาทุกสังกัด มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในสถานศึกษา รวมถึงการจัดให้มีกลไกการคุ้มครองสิทธิด้านเอชไอวีและเอดส์ รวมถึงเพศสภาพ ในสถานศึกษา และประเทศไทย ได้ดำเนินการตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๗๐ กำหนดเป้าหมายการยุติปัญหาเอดส์ให้ต้องบรรลุภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ มีเป้าหมายหลัก ๓ ประการ “ไม่ติด-ไม่ตาย-ไม่ตีตรา” ดังนี้

๑. ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ เหลือไม่เกิน ๑,๐๐๐ รายต่อปี

๒. ลดการเสียชีวิตในผู้ติดเชื้อเอชไอวี เหลือปีละไม่เกิน ๔,๐๐๐ ราย

๓. ลดการเลือกปฏิบัติ อันเกี่ยวเนื่องจากเอชไอวี และเพศภาวะลงจากเดิมร้อยละ ๙๐

ทั้งนี้ จะดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายโลกให้บรรลุ ๙๕-๙๕-๙๕ ในปี ๒๕๗๓ ตามวิสัยทัศน์ “การร่วมยุติปัญหาเอดส์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ที่คำนึงหลักการสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคระหว่างเพศ” โดยใช้หลักการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เคารพต่อคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วน กำหนดเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ โดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมดำเนินการใน ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับคุณภาพและบูรณาการ การดำเนินงานป้องกันที่มีประสิทธิผลเดิมให้เข้มข้นและยั่งยืนในระบบ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาและเร่งรัดการ รักษา ดูแลและช่วยเหลือทางสังคม ให้มีคุณภาพ รอบด้าน และยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ปรับภาพลักษณ์ ความเข้าใจ เสริมสร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมทั้งกลไกการคุ้มครองสิทธิ เพื่อลดการ รังเกียจกีดกันการเลือกปฏิบัติเกี่ยวเนื่องกับเอชไอวีและเพศภาวะ และยุทธศาสตร์ที่ ๖ ส่งเสริมและพัฒนาการ เข้าถึง และการใช้ประโยชน์ข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์และการวิจัยที่รอบด้านและมีประสิทธิภาพ รวมถึงประกาศ นโยบายคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันปัญหาเอดส์ เรื่อง นโยบายการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้อยู่ร่วมกับ เอชไอวีในการสมัครการคัดเลือก และการเรียนหรือศึกษาต่อในสถานศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ โดยมี พลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย รองนายกรัฐมนตรี ลงนามในฐานะประธานคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ เพื่อให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกสังกัดนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการ บรรลุเป้าหมายการยุติเอดส์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดทำ แนวทางการดำเนินงานป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก เอชไอวีและเพศภาวะในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการให้บริการด้านการศึกษาที่จัดโดยรัฐและเอกชน ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา สังคม ที่มีนโยบาย มาตรการ และการดำเนินการที่ปราศจากอคติ ไม่มีการรังเกียจ กีดกัน การเลือกปฏิบัติ และมีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ รวมทั้งเป็นการสร้างความรู้เข้าใจแก่บุคลากรใน สถานศึกษา ทั้งในระดับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนนักศึกษา ให้มีเจตคติเชิงบวกต่อเอชไอ วีและเอดส์ ลดการตีตรา ไม่เลือกปฏิบัติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ได้ตามปกติ รวมทั้งมีกลไกการป้องกันคุ้มครองสิทธิแก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ที่มีเชื้อเอชไอวี หรือเป็นบุตรของผู้อยู่ร่วมกับผู้ มีเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และกลุ่มประชากรหลักให้ผู้ใช้ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และคำนึงถึงหลักการรักษาความลับของบุคคลสำคัญ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเอชไอวี สิทธิมนุษยชน และความหลากหลายทางเพศมากพอที่จะไม่รังเกียจกัน และไม่เลือกปฏิบัติ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติ กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ได้รับผลกระทบ

๒. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางการดำเนินการและมาตรการการดำเนินงานที่ปราศจากอคติ ไม่มีการรังเกียจกีดกัน การเลือกปฏิบัติ และมีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ

๓. เพื่อให้ผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีและผู้ได้รับผลกระทบ ตระหนัก เข้าใจถึงคุณค่าภายในตนเอง สามารถเผชิญและจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการเข้าถึงและได้รับการช่วยเหลือ ปกป้องเมื่อถูกละเมิดสิทธิ อันเนื่องมาจากเอตส์และเพศภาวะ

๔. เพื่อให้มีกลไกการปกป้องคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ตัวชี้วัดของโครงการ

เชิงปริมาณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๗๗ จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการดำเนินงานป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ เพศสภาพในสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจ และสามารถส่งเสริมและคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ และเพศสภาพ ในสถานศึกษา

เชิงคุณภาพ สถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนที่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ และเพศสภาพ ได้รับความรู้และความช่วยเหลือคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ และเพศสภาพในสถานศึกษา

๔. กลุ่มเป้าหมายโครงการ

๑) กลุ่มเป้าหมาย : ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๗๗ จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่

๒) ผู้ได้รับประโยชน์ : นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๕. ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง กันยายน ๒๕๖๖

๖. สถานที่ดำเนินการ กทม. และปริมณฑล

๗. กิจกรรมที่วางแผนดำเนินการ

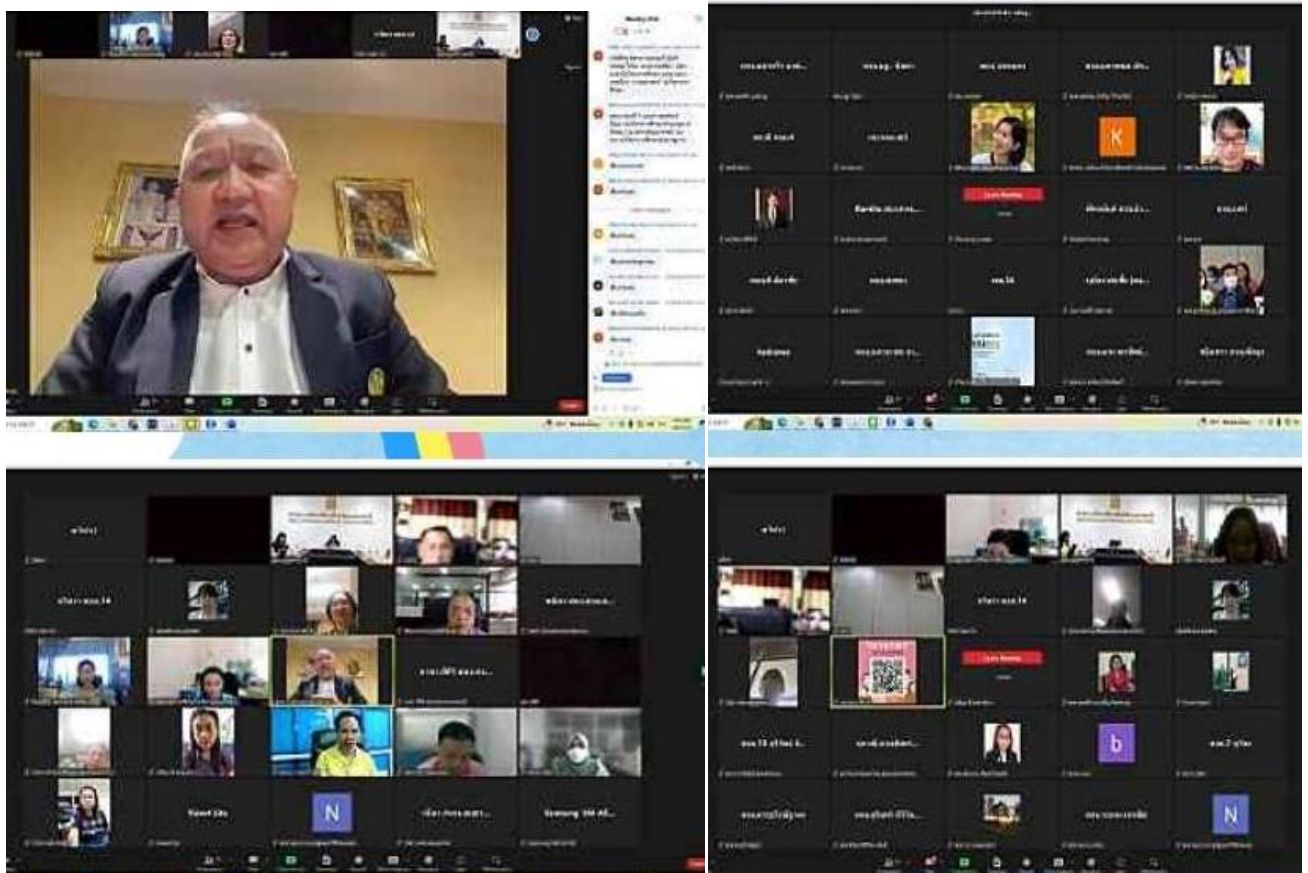
- ๑) จัดทำโครงการและเสนอขออนุมัติโครงการ
- ๒) ประสานงานเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) จัดทำข้อมูลและเอกสารการประชุม
- ๔) ดำเนินงานโครงการตามกิจกรรมที่กำหนด
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการ

๘. ผลการดำเนินงานของกิจกรรม

กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ ดังนี้

๑. สถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน ที่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ และเพศสภาพ ได้รับความรู้และความช่วยเหลือคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอตส์ และเพศสภาพ ในสถานศึกษา

๒. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการนำคู่มือ/แนวทาง การดำเนินงานป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอดส์ และเพศสภาพในสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ ในวันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ผ่านระบบออนไลน์ โปรแกรม Zoom Cloud Meeting โดยได้รับเกียรติจากนายศพล เวณโกเศศ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดการประชุม และวิทยากรจากโรงเรียนราชินีบน มูลนิธิ P2H ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด โดยสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน ที่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอดส์ และเพศสภาพ ได้รับความรู้และความช่วยเหลือ คุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี เอดส์ และเพศสภาพ ในสถานศึกษา

๙. งบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับทั้งหมด	ผลการใช้จ่ายงบประมาณรวม(สะสม)	ผลการใช้จ่ายงบประมาณไตรมาสที่ ๑	ผลการใช้จ่ายงบประมาณไตรมาสที่ ๒	ผลการใช้จ่ายงบประมาณไตรมาสที่ ๓	ผลการใช้จ่ายงบประมาณไตรมาสที่ ๔
๕๕,๒๐๐	-	-	-	-	๒,๐๐๐

แหล่งงบประมาณ ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ผลผลิตนโยบายและแผนด้านการศึกษา กิจกรรมการดำเนินงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ งบดำเนินงาน

๑๐. ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

๑๐.๑ ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน

ขาดงบประมาณสนับสนุนให้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในการขับเคลื่อนกิจกรรม

๑๐.๒ แนวทางแก้ไข

จัดประชุมออนไลน์และผู้บริหารมอบนโยบายให้ ศึกษาธิการจังหวัดทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการประสานให้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้บูรณาการในหลักสูตรรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สุขศึกษา พลศึกษา ทักษะชีวิต เป็นต้น

๑๑. แผนที่จะดำเนินการต่อไป

๑. จัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก เอชไอวี เอดส์ เพศสภาวะในสถานศึกษา

๒. แจ้างเวียนแนวทางให้สถานศึกษา ครู นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน ในพื้นที่ ๗๗ จังหวัด ถือนโยบาย

๓. กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน

๑๒. ประโยชน์ที่สาธารณชนได้รับ

มีแนวทางการดำเนินงานในการอยู่ร่วมกับเอชไอวีและผู้ที่ได้รับผลกระทบ และความหลากหลายทางเพศมากพอที่จะไม่รังเกียจ และไม่เลือกปฏิบัติ ไม่อคติ

๑๓. ผู้รายงาน นางสาวปาริชาติ พรหมสุวรรณ

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ ๐๒ ๒๘๐ ๒๗๒๕

e-mail : gds.moe๑@gmail.com

๑๔. วันที่รายงาน ณ วันที่ ๖ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖